

SANATIMIZ FAŞİZME VURAN SİLAHIMIZDIR!

Ateş çemberi günlerin ortasından geçiyoruz. Bir avuç sömürücü, halk düşmanı kanlı dişlerini halkın damarına geçirmiş, doymak nedir bilmeden kanımızı içiyorlar. Dünya tarihi böylesi günlerin sayısız örnekleriyle doludur. Ülkemizde bu ateşin günlerin üzerinde duruyor. Saflar ise her gün daha da belirginleşiyor. Griliğe yer yok artık! Ya ak halkın safında mıdır ya da karanlığın temsilcisinin kara bayrağının altında. O kara bayrak ki adı FAŞİZM'DİR.

1900'lerin başından itibaren emperyalist aşamaya ulaşan kapitalizmin en vahşi hali olan faşizm dünya halklarının başının üzerinde Demokles'in kılıcı gibi duruyor. Ezilen sınıfların baskıcı, sömürücü, insanın varlık nedenine aykırı olan faşizme teslim olması elbette düşünülemezdi. Bağımsızlığın, demokrasinin, özgürlüğün ve ille de insanca yaşamının, insan onuruna yaraşır bir hayatın egemen olması için mücadele edenlerde olacaktı. Bir yanda karanlık düzen varsa onu alt edecek olan sosyalist devrimcilerde olacaktı. Ki olmuştu da.

Sınıflı bir toplumda elbette sanatın ve sanatçının da tarafsız olması düşünülemez. Kuşkusuz sanatta taraf olmak... Örgütlü olmak... Sanata ve edebiyata nasıl baktığımızla ilgilidir. Sanatı ve edebiyatı dünyayı bilmenin ve değiştirmenin yollarından biri olarak gördüğümüzde, dünyayı değiştirme kavgasında sanata ve edebiyata bir misyon yüklemiş oluruz. Ancak sanat ve edebiyatı yalnızca siyasal bilincin ya da sorumluluğun bir ürünü olarak görmek değildir bu.

Sanat halka ulaşmada en etkili araçlardan biridir ve halkımızın çok gelişkin bir yönüdür sanat. Devrimciler sanatı devrim mücadelesinde bir cephe olarak görürler. Düşman her yerden saldırdığı gibi sanat alanıyla da saldırıyor. Burada halkın sanatını yapanlar, düzene bu alandan darbeler indirenler halkın değerlerine sarılmalı-

dır. Sınıfının ideolojisini bilmeli yaşamını ona göre şekillendirmelidir.

Bir yanda emeği, alınteri son damlasına kadar sömürülen emekçi yığınları, bir yanda halkın sırtına kene yapışmış kan emiciler varken sanat var olma nedeniyle tarafsız kalamaz. "halkız biz tükenmeyiz" diyen Paplo Neruda'dan, "tutsak edildiği stadyumda parmakları kesildiği halde gitarıyla "Venseremos" diyen Viktor Jara'ya, Nazilere karşı cephede savaşılabilmek için müzisyen olduğunu gizleyen Şostakoviç'ten, faşizme karşı mücadele çağrısını son nefesine kadar yapan Yılmaz Güney'e kadar devrimci sanatçılar hep olmuştur. Ve günümüzde faşizm OHAL adı altında terör estirirken sanatçılar sanatlarıyla, duruşlarıyla, notalarıyla, mısralarıyla faşizmin karşısına dikilmektedir. Pikasso gibi resmini beğenen Nazi subayına "bu resmi siz yaptınız" diyebilen olmalıdır.

Picasso, Guernica üzerinde çalışırken de şunları söyledi: "İspanya'nın mücadelesi, insanlara, özgürlüğe yapılan saldırıya karşıdır. Ressam olarak hayatım boyunca sürekli sanatın ölümüne karşı durmaya çalıştım. Benim gericilikle ve ölümle anlaşma içinde olduğumu kim bir an için bile olsa düşünebilir? ... Üzerinde çalıştığım ve Guernica ismini vereceğim resimde ve son zamanlardaki tüm eserlerimde, İspanya'yı acı ve ölüm okyanusuna batıran askeri sınıfa duyduğum nefreti açıkça göstermekteyim"

Faşizmin sanatı yoktur. Ki Tayyip Erdoğan'ın dediği gibi onlar "tükürürüm böyle sanatın içine" diyenlerdir. Heykelleri yıktıran, tiyatroların kapısına kilit vurmaya kalkan, sanatçılara sansür uygulayanlardır. Halktan yana sanat yapanları kendi çıkarları gereği sanatın önünde bir engelmiş gibi göstermeye çalışır. Sanatçıyı halkından koparmak, örgütsüzleştirip

onu tek başına bırakıp iplerini elinde tuttuğu bir Pinokyo haline getirmeye çalışır. Özcesi faşizm sanatçının ruhunu çıkarıp onu istediği zaman kullanabileceği bir meta haline getirme amacıyla hareket eder. Çünkü halktan yana sanat istese de istemese de faşizmin pisliğini ortaya çıkarır. Halkın usunu aydınlatan fosfor olur. Bu nedenle faşizm sanata ve sanatçıya düşmandır. Bu tarihsel ve sınıfsal düşmanlığa karşı sanatçılar sanatı bir silah haline getirmelidir. Notalarımız silah tarakaları gibi faşizmin bağrına saplanmalı, kelimelerimiz elini ayağını düşürmeli, beynini yakmalı...

Faşizmin zulmü altında ezilen bir ülkede sanatçının tarafsız olması demek halka reva görülen her türlü aşağılamayı onaylamaktır. Oysa sanatçı halka yol gösteren, sorunlara sanatıyla çözüm üretendir. Eğer bunları yapmıyorsa o bir sanatçı değil sadece faşizmin elinde kullandığı ve işi bitince de atacağı bir mendilden daha fazlası değildir. Evet, sanatın gereğini yerine getirdiğinizde size sunulan statüler elinizden alınacaktır, belki TV'lere, gazetelere çıkmayacaksınız, reklamınız yapılmayacaktır. Lüks yaşantınızda olmayacak elbette. Tam da burada başlıyor sanatçının halkla bütünleşmesi. Paplo Picasso'nun dediği gibi; "Sanatı para kazanma aracı durumuna getirenlerin çoğu sahtekârdır... Hayır, resim; evlere-saraylara süs olsun diye icat edilmedi. Siz, sanatçının ne olduğunu sanıyorsunuz? Ressamsa yalnızca gözleri, müzisyense yalnızca kulakları olan ya da şairse yüreğinin her kıpırtısında harp çalan, boksörse yalnızca kasları olan bir geri zekâli mi? Tam tersine! Sanatçı aynı zamanda politik bir kişidir ve dünyada olup biten iyi, kötü, korkunç olaylara tüm varlığıyla tepki gösterir."

Sanatçılık halka karşı sorumluluktur. Tüm duyguların, düşüncelerin halka en iyiyi verebilmek için yoğrulmasıdır. Tıpkı Dimitri Şostakoviç gibi olabilmektir.

“Yedinci Senfoni’mi, faşizme karşı savaşıma, düşmana karşı mutlaka sağlayacağımız zaferimize ve şeh-rime, Leningrad’a ithaf ediyorum.”
(Dimitri Şostakoviç, 1942)

Tarih 18 Aralık 1940’ı gösterdiğinde Hitler faşist ordularına hedef olarak Sovyetler Birliği’ni gösterir. Nazilerin Barbarossa Harekâtının duyulmasıyla birlikte büyük bir hareketlilik başlar. Anayurdu savunma günleridir. Tüm hazırlıklar buna uygun yapılır. Leningrad’da sanat eserleriyle birlikte sanatçıların da kenti terk etmesi uygun görülür. Ancak kimi sanatçılar bu karara karşı çıkarlar. Tıpkı ünlü besteci Dimitri Şostakoviç gibi... Ve bu karardan dolayı eşiyile arası açılrsa da nedenini şu sözlerle açıklar; “Leningrad’dan ayrılmamızı istediğini biliyorum ama anla lütfen. Batan gemiyi terk eden fareler gibi kaçıp gitmek yanlış geliyor bana.”

O kendini değil, halkını, vatanını her şeyin önüne koyan bir sanatçıdır. Ve sanatının gücü bu güçlü halk ve vatan sevgisinden beslenir.

Tarih 8 Eylül 1941’i gösterdiğinde Hitler’in faşist orduları Leningrad’ı kuşatırlar. Zaferden o kadar emindirler ki Leningrad’ın en lüks otelinde zafer kutlaması için davetiye dahi bastırırlar. Ancak bilmedikleri ve asla anlayamayacakları bir şey vardı. O da Şostakoviç ve daha nice insanın her şeylerini ortaya koyarak savaşabilecekleri. Öyle ki Şostakoviç sağlık durumu göz önüne alınarak orduya kabul edilmez. Ancak o vazgeçmez. Önce itfaiye gözcüsü olur, ancak bu görev onun için yetersizdir. Temizliğe son derece düşkün olduğu halde Milis Örgütünde siper kazıcı olarak çalışır. Artık gözü temizliği değil faşizmi yani düşmanı görür. Günler zordur. Hitler kuşattığı kentte

halkı açlığa mahkum eder. Yiyecek hiçbir şey olmasa da en zor koşullarda dahi bir sanatçının yapması gerekeni yapar. Küçük notlara yazar bestelerinin notalarını. Ve bir direniş, bir halkın direnme savaşı anlatılacaksa onu en iyi o duyguları yaşayan anlatabilir. İşte Şostakoviç tüm hislerini o dondurucu soğukta, açlık içindeki günlerin ayazında kaleme alır. Leningrad halkının duygularını, faşizme karşı savaşmanın onurunu her gün notalar. İtfaiye gözcülüğü yaparken şeker fabrikasının yakılmasını şahit olur. Artık onun gözü hiçbir şeyi görmez. Ve o andan itibaren karar verir Leningrad Senfonisini yazmaya. Açlık, ölüm, yangınlar, siren sesleri, bombardımanlar... Hiçbir şey onu yazmaktan alıkoyamaz. Rüyasında dahi senfoniye görür. Halkının direnişini anlatacak bu güçlü senfoniye yazmamaktan başka bir korkusu da kalmamıştır. Her gün binlerce insanın açlıktan öldüğü, yolların kapandığı bir dönemde senfoniye bitirip Leningrad Senfoni radyosundan yüksek sesli hoparlörle çalarlar. Halka moral faşistler ise yıkım olur besteleri.

Hitler’in yenilmez denilen ordularını yenen Şostakoviç gibi sanatçılardır.

Faşizm adaletin gözüne mil çekmiş. Hırsızlar, halkın çocuklarını hunharca katledenler kanlı elleriyle dolaşiyor sokaklarımızda. Güzel ülkemizin güzel insanlarına yasaklanmış meydanlar. Ortaçağın bağrından çıkıp gelmişçesine yobazlar gerçeğin yalın sesini olanca nobranlıklarıyla linç ediyor. Faşizmi artık iliklerimize kadar hissediyor, yaşıyoruz. Sanat ve sanatçı nedir

sorusu belki de gerçek anlamını böylesi günlerde buluyor. Ki yükün ağırlığını taşımak sanatçının halka karşı boynunun borcu olmalıdır. Gürül gürül haykırmalı gerçeği. Aydınlığın ateşini yakmalı sanat eserleri. Halkın akıllihanesine işlemeli umut yüklü sözleri. Kurumuş yürekleri yeniden yeşertmeli sanatımız. Bilimin ışığında çözümlenmeler yapmalı sanatımız.

Nazım Hikmet:

“Partinin, halkımın ruhunu benim yapıtlarımda öğrenip kavrayabileceği bir biçimde yazmaya çalışırım. ‘Ozanlar geleceği önceden sezerler’ diyordu Engels, eğer onlar geleceği önceden sezmeye yetenekli iseler, o zaman bugünün sorunlarını haydi haydi sezinleyebilirler.”

Bugün sorunları çok daha aleni... Bugün yaşananlar kör gözün gör dediği cinsten. Ankara’nın göbeğinde Nuriye ve Semih ile başlayan direniş üçyüzlü günlere merdiven dayadı. Faşizm bükemediği bileği öpmek yerine kırmaya çalışıyor. Kendi iradesini zorla dayatmak için her gün Yüksel Caddesinde bir muhabere yaşanmasına yol açmaktan da kaçınmıyor. Kaçınmıyacaktır da. Ta ki iradesi kırılana kadar. İşte bizim sanatımız, bizim sanatçılarımızın her biri sözü, her bir ezgisi halkın dileğini taşımalı. Umudun bayrağını hep yükseklerde dalgalandırmalı ki zaferi gül gamzesinden bir an evvel öpebilsin halkımız.

SANAT CEPHESİ